

**ผลการจัดการเรียนรู้วิชานิวเมติกส์และไฮดรอลิกส์เบื้องต้นแบบใช้
โครงการเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ**
**The Effect of Learning in Pneumatic and Hydraulics Basic by Using
of Project- Based Learning Affecting on Critical Thinking Abilities**

ประทุม จันทสิทธิ์¹

อาจารย์ ดร. ันยกร ช่วยทุกข์เพื่อน²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแลความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานและศึกษาเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยการอาชีพพนมสารคาม ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา นิวเมติกส์และไฮดรอลิกส์เบื้องต้นในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน ได้จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้วิชานิวเมติกส์และไฮดรอลิกส์เบื้องต้นที่จัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานโดยใช้เวลาในการทดลอง 24 คาบเรียนใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานและการทดสอบค่าสถิติที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานอยู่ในระดับมากและสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

---

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Abstract

The objective of the study on the effect of learning in Pneumatic and Hydraulics basic by using of project-based learning affecting on critical thinking abilities were to compare the pre and post treatments of project-based learning affecting and to investigate the students attitudes towards the project-based learning model. The sampling group of this study consisted of the 17 students studying 2nd year Diploma and enrolled in the basic Pneumatics and Hydraulics course at the PhanomSarakhom Industrial and community college. The research instruments consisted of project-based Pneumatics and Hydraulics teaching plan, students achievements evaluation paper, critical thinking abilities. evaluation paper, and the students attitude towards the project-based learning model evaluation papers. The experiment was conducted 24 sessions. The experiment model chosen was an one group pretest-posttest design. Statistics used to analyze data were basic statistics, t-test dependent and one sample t-test.

The results of found that

1. The learning achievement result of the students after the project-based learning was undertaken were higher at the statistical significant at .01 level.
2. The critical thinking ability result of the students after the project-based learning was undertaken were higher at the statistical significant at .01 level.
3. The attitude of the student to the project-based learning was much and higher than standard at the statistical significant at .01 level.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2542, ฉบับที่ 2. แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 24 ข้อที่ 2 ระบุว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและ

แก้ไขปัญหาข้อ 3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิด
เป็นทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการหรือโครงงานเป็นฐานเป็นแนวทางเลือกหนึ่งที่
นักการศึกษาหลายท่านยอมรับว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนทุกระดับการศึกษาทั้งระดับ
ประถมศึกษามัธยมศึกษาและอุดมศึกษาควรนำไปใช้เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา
ความสามารถของผู้เรียนโดยการค้นหาความรู้ด้วยตนเองด้วยการทำโครงงานดังนี้นับว่าเป็นสิ่ง
สำคัญที่ครูมืออาชีพทุกคนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้
กิจกรรมโครงงานในการพัฒนาผู้เรียน (Life-Long Education) (ลัดดา ศิลาน้อย&อังคณา ตุงคะ
สมิต, 2553)

ในปัจจุบันระบบนิเวติกส์ได้แพร่หลายในอุตสาหกรรมอย่างมากเนื่องจากระบบที่ใช้
อุปกรณ์นิเวติกส์นั้นมีข้อดีคือ ง่ายต่อการใช้งานและซ่อมบำรุงนิยมนำมาใช้ในเครื่องจักร
อัตโนมัติและเครื่องจักรกลที่ทันสมัยมากมายอย่างเช่น การใช้งานนิเวติกส์ในอุตสาหกรรม
ผลิตเครื่องมือวัดงานก่อสร้างงานขนถ่ายอุตสาหกรรมและยังใช้งานในสาขาอื่น เช่น อุปกรณ์
ภายในรถยนต์และรถไฟ งานแพทย์ ของเล่น กีฬา เป็นต้น ส่วนข้อเสียของระบบนิเวติกส์คือ
อุปกรณ์มีราคาค่อนข้างสูง

รายวิชานิเวติกส์และไฮโดรลิกเบื้องต้น เป็นรายวิชากลุ่มทักษะวิชาชีพพื้นฐาน ตาม
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราชที่ 2556 ซึ่งช่างอุตสาหกรรมต้องมีความรู้เกี่ยวกับ
วิชา นิเวติกส์และไฮโดรลิกส์เบื้องต้นเป็นอย่างดี เพื่อเป็นพื้นฐานนำไปใช้ในสาขาวิชาต่อไป
ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้นี้ควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าจาก
แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็น
แก้ปัญหาเป็นได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและได้ทำกิจกรรมการ
เรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญา
ความรู้คุณธรรมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากเหตุผลที่กล่าวมาผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้อิชาวนิเวติกส์และ
ไฮโดรลิกส์เบื้องต้นแบบใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำ
กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายส่งเสริมให้สามารถสร้างองค์
ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพและนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ใน
การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน
3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยการอาชีพพนมสารคาม ชั้นปีที่ 2 จำนวน 3 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยการอาชีพพนมสารคาม ที่ลงทะเบียนเรียนวิชานิวเมติกส์และไฮดรอลิกส์เบื้องต้นในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน ได้จำนวน 17 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

ตัวแปรตามคือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ คือ เรื่องนิวเมติกส์ไฟฟ้า ที่เป็นหัวข้อในรายวิชา นิวเมติกส์และไฮดรอลิกส์เบื้องต้น 1 รหัสวิชา 2100-1009 ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยการอาชีพพนมสารคาม มีจำนวนหน่วยกิต 2 หน่วยกิต

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ใช้เวลา 4 สัปดาห์ รวม 28 คาบเรียน โดยทำการทดสอบก่อนเรียน 2 คาบเรียน ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน 24 คาบเรียนและ ทดสอบหลังเรียน 2 คาบเรียน

เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน
2. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
3. วิเคราะห์และเลือกเนื้อหาสาระสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้
4. นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง

5. ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 แผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง นิวเมติกส์ไฟฟ้า มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1. ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
- 2. วิเคราะห์เนื้อหาสาระ วิเคราะห์ข้อสอบที่วัดพฤติกรรมการเรียน
- 3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ซึ่งวัด 5 ด้านได้แก่ 1) ความจำ 2) เข้าใจ 3) ประยุกต์ใช้ 4) วิเคราะห์และ 5) ประเมินค่า
- 4. นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

6. นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้ (Try-out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือกับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นแผนกเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เคยเรียน วิชานิวเมติกส์และไฮดรอลิกส์เบื้องต้น จำนวน 12 คน

7. หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก(p) ระหว่าง 0.20-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) 0.20 ขึ้นไปได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่มีคุณภาพจำนวน 21 ข้อ และนำไปหา ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้วิธีการของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน จากสูตร (KR-20)

(ล้วน สายยศ ; และอังคณา สายยศ. 2536: 197-198) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.82

3. แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษา เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยปรับปรุงมาจาก อารีย์ วาสูเทพ (2549) เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก ซึ่งวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ 5 ด้านได้แก่ 1) ความสามารถในการระบุประเด็นปัญหา 2) ความสามารถในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต 3) ความสามารถในการอุปนัย 4) ความสามารถในการนินัย และ 5) ความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น

2. นำแบบวัดเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3. นำแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเสนอต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

4. นำแบบวัดไปทดลองใช้ (Try-out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือกับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นแผนกเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เคยเรียนวิชานิวเมติกส์และไฮดรอลิกส์เบื้องต้นจำนวน 12 คน

5. หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก (p) ระหว่าง 0.20-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) 0.20 ขึ้นไปได้แบบวัดที่มีคุณภาพจำนวน 20 ข้อ และนำไปหา ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งหมด (Reliability) โดยใช้วิธีการของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน จากสูตร (KR-20) (ล้วน สายยศ; และอัง คณาสายยศ. 2536: 197-198) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.76

4. แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานโดยมีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบสอบถามการวัดเจตคติจากเอกสารต่าง ๆ

2. สร้างแบบสอบถามวัดเจตคติ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของงานวิจัย

3. นำแบบวัดเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

4. นำแบบวัดเจตคติเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00

5. นำแบบวัดไปทดลองใช้ (Try-out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือกับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นแผนกเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เคยเรียนวิชานิวเมติกส์และไฮดรอลิกส์เบื้องต้น จำนวน 12 คน นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 200-201) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.86

5. การสร้างแบบประเมินคุณภาพโครงงาน

1. ศึกษาแนวคิด วิธีการสร้างแบบประเมินจากตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องและสร้างแบบประเมินคุณภาพโครงงานให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของงานวิจัย

2. กำหนดเกณฑ์ของแบบประเมินคุณภาพโครงการ แบบรูบริกส์ (Rubrics) โดยใช้มาตราประเมินค่า 3 ระดับ

3. นำแบบประเมินคุณภาพโครงการเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

4. นำแบบประเมินคุณภาพโครงการเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.75-1.00

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาชีวเมตริกส์และไฮโดรลิกส์เบื้องต้นโดยใช้โครงการเป็นฐานไปใช้กับนักเรียนชั้นปีที่ 2 จำนวน 2 คาบเรียน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจร่วมกัน ในการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน

2. ทดสอบนักเรียนก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และ แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณรวม 2 คาบเรียน

3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ ให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ รวม 24 คาบเรียน

4. ผู้วิจัยทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติในการจัดการเรียนรู้รวม 2 คาบเรียน

5. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและประเมินผลในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติได้แก่

1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานด้วยสถิติทดสอบที (t-test dependent)

2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานด้วยสถิติทดสอบที (t-test dependent)

3) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานด้วยสถิติทดสอบที (one sample t-test)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้วิชานิวเมติกส์และไฮดรอลิกส์เบื้องต้นแบบใช้โครงงานเป็นฐาน

คะแนน	N	$\bar{x}$	S.D.	Df	t	P
ก่อนเรียน	17	6.71	2.29	16	9.11*	.00
หลังเรียน	17	13.30	1.61			

*p < .01

จากตารางที่ 1 พบว่าหลังจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้วิชานิวเมติกส์และไฮดรอลิกส์เบื้องต้นแบบใช้โครงงานเป็นฐาน

คะแนน	N	$\bar{x}$	S.D.	Df	t	P
ก่อนเรียน	17	5.94	2.30	16	9.26*	.00
หลังเรียน	17	14.76	2.77			

*p < .01

จากตารางที่ 2 พบว่าหลังจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 คะแนนแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชานิวเมติกส์และไฮดรอลิกส์เบื้องต้นแบบใช้โครงงานเป็นฐาน

องค์ประกอบของเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ในแต่ละด้าน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเห็น	คะแนนเกณฑ์	t	P
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.1 6	0.1 7	มาก	3.50	11.53 *	.00
2. ด้านการมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน	4.2 5	0.1 7	มาก	3.50	7.79*	.00
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.1 4	0.1 5	มาก	3.50	12.34 *	.00

ภาพรวม	4.1	0.0	มาก	3.50	20.2	.00
	8	6			0*	

*p < .01

จากตารางที่ 3 พบว่าหลังจากนักเรียนได้เรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากและสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาชีวเมดิคส์และไฮโดรลิกส์เบื้องต้นแบบใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยการอาชีพพนมสารคาม ปรากฏผลดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานอยู่ในระดับมากและสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้นักเรียนผลิตงานที่เป็นรูปธรรม ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน ส่งผลให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง เกิดทักษะและประสบการณ์ และสามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบ มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และสร้างสรรค์ผลงานตามความถนัดและความสนใจได้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จิราภรณ์ ศิริทวี (2541 : 34) ได้กล่าวว่า การสอนแบบโครงงาน เป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักทำโครงการวิจัยเล็กๆ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภสิริ โสมาเกตต์ (2544 : 92-95) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนในการเรียนภาษาอังกฤษระหว่างการเรียนรู้โดยโครงงานกับการเรียนรู้ตามคู่มือครูกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยโครงงานมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

2. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไป

ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ขั้นสูงซึ่งการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน เป็นกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นเพื่อนำไปใช้ ในกระบวนการแสวงหาความรู้ หรือคิดด้วยตนเอง นอกจากนี้โครงงานเป็นวิธีการเรียนรู้ ที่เกิดจากความสนใจใคร่รู้ ของผู้เรียนที่อยากจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายๆ สิ่งที่สงสัยทำให้นักเรียนรู้จักสังเกต รู้จักการตั้งคำถาม กระตุ้นให้นักเรียนคิด ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวีกา แก้วมาตย์ (2557) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสายอักษร กรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานอยู่ในระดับมาก และสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจและพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานจากการสอบถามของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความสุขในการทำงานกลุ่มและมีความเข้าใจในเนื้อหาง่ายขึ้นเมื่อได้ลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังมีประสบการณ์จริงและสามารถประยุกต์ใช้งานได้ในชีวิตประจำวัน “การลงมือปฏิบัติทำให้เข้าใจง่ายกว่าเรียนในห้องเรียน” “มีความสุขในการทำงานเป็นกลุ่ม” “นำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันได้” ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทิศนา แคมมณี (2554 : 90) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำในสิ่งที่สนใจ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการคิด และ มีความสมัครใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง มิได้เกิดจากการบังคับ แต่มีเจตนาที่จะเรียนด้วยความอยากรู้ทำให้มีความสุขกับการเรียน และมีความสุขเมื่อค้นหาคำตอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ฟารีดา มาฮามัด (2552) ที่ได้ศึกษาการผลของการจัดการเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐานตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานตามแนวคิดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคม มีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากอีกทั้งยังสอดคล้องกับ พิซิต อ้วนไตร (2558) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาารูปแบบการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานดาปัว สำหรับการศึกษาด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจที่ผ่านการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำวิธีการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐานไปใช้กับเนื้อหาอื่นเพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม
2. ควรมีการสอดแทรกกิจกรรมที่ส่งผลแก่นักเรียนในด้านต่าง เช่น การเสริมสร้างทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์

3. ควรมีการเปรียบเทียบวิธีการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนที่มีความแตกต่างกันในด้านอื่น ๆ เช่น กลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพทธศักราช2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : ครูสภา
- กระทรวงศึกษาธิการ.กรมวิชาการ. (2544).หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. (น. 8,9,128)กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว).
- กึ่งกาญจน์ บุณณสินวัฒนกุล. (2546). การพัฒนาทักษะการดูอย่างมีวิจารณญาณของ เกษมชัย และหิม. (2542).ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือก องค์ประกอบด้านจิตพิสัย โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. (น. 35-36) : กรุงเทพฯ
- จินดา แก้วคงดี. (2542). การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการคิดอย่างมี จิราภรณ์ ศิริทวี. (2541) . เทคนิคการจัดกิจกรรมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้(Constructivism) วารสารวิชาการ. ปีที่ 1 ฉบับที่ 9 กันยายน. (น.37-52).
- ชวลิต ชูกำแพงม.(2549).กระบวนการทางปัญญาใหม่ของบลูม. ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา. ดรณี พงษ์เดชา. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างแบบการคิดกับความสามรถในการคิดอย่างมี ด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. กรุงเทพฯ
- ดุขฎิ โยเหลาและคณะ. (2557: 20-23). ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็น ฐาน.(ระบบออนไลน์).ค้นเมื่อ4พฤศจิกายน2558 จาก <https://candmbsri.wordpress.com/2015/04/08>
- ทศนา แคมมณีและคณะ. (2544). นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรนนท์ ตานนท์. (2542). รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยโครงงาน. (น. 17). ร้อยเอ็ด : โรงเรียนบ้านไค่นุ่น อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อละครโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย. (น. 53) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บงกช กรทับเที่ยง.(2546).การใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิจารณ์เรื่อง ประชากรกับ สภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3โรงเรียนบ้านโป่งน้อย อำเภอ

- เมืองเชียงใหม่. (น. 27-29) วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิชิต อ้วนโตว์. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานดาบัว สำหรับ การศึกษาด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพฯ
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2522. น.124). จุดประสงค์ของการสอนแบบโครงงาน.(ระบบออนไลน์). ค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2558 จาก <http://supatat-project.blogspot.com/>
- พาริตา มาฮามัด. (2552). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานตามแนวคิด
- ภาวิกา แก้วมาตย์. (2557). ผลการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานที่มีต่อความสามารถ ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงงานกับการ เรียนรู้ตาม คู่มือครู วิทยานิพนธ์ (กศ.ม. ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มลิวัดย์ สมศักดิ์. (2540). รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนใน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สืบค้นจาก <http://www.elearning.msu.ac.th/> เมื่อ 4 พฤษภาคม 2558 จาก www.slideshare.net/siricom4/utq-2128-1pdf.
- ลัดดา ศิลาน้อยและอังคณา ตุงคะสมิต. (2553). เอกสารประกอบการอบรม เรื่องการ พัฒนาการเรียนการสอนด้วยโครงงาน. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2544).โครงงานเพื่อการเรียนรู้ : หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม (น. 47). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารภรณ์ ศุภาลัย .(2536 : 27) .ขั้นตอนของการทำโครงงาน.ค้น. (ระบบออนไลน์).
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.ระบบออนไลน์. ค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2558 จาก http://www.noppawan.sskru.ac.th/data/learn_c21.pdf
- วิจารณ์พานิช. (น. 15). วิทยานิพนธ์:มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิจารณ์พานิช. (น. 15). สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ. วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 . กรุงเทพฯ
- คิวกรณ์ สองแสน. สมบัติ คชสิทธิ์,บุญเชิดภิญโญอนันตพงษ์และจิตติพรพิชยกุล, 2557, (ฉบับที่ 3)
- ศุภสิริ โสมาเกต. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความพึงพอใจในการเรียน

- สมพร เชื้อพันธ์. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). พระนครศรีอยุธยา:บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ-พระนครศรีอยุธยา.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชา การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2552). นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- สุโท เจริญสุข. (2549). จิตวิทยานำสนใจสำหรับครูและนักแนะแนว. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.(น.13) วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อรพรรณ พรสีมา. (2543). การคิด. (น. 40-42) กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาทักษะการคิด.
- อารีย์ วาสูเทพ.(2549). การพัฒนาแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.
- อุษณีย์ โพธิ์สุข. (2537). วิธีการสอนเด็กปัญญาเลิศ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (น. 101-102) : กรุงเทพฯ
- Behiye, Akcay. (2009). *Problem – Learning in Science Education*. Journal of Turkish Science Education. 6(1) : 26-36
- Huitt, W. (1998). *Critical Thinking*. Retrieved August 8,2010, From : <http://www.mentoringminds.com/critical-thinking-wheel.php>
- Thomas, G., & Smoot, G (1994). *Critical Thinking*. Retrieved August 8,2010, From : <http://www.mentoringminds.com/critical-thinking-wheel.php>.